

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

Izhaja mesečno enkrat. - Uredništvo in upravništvo je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Freilih.

Štev. 1.

Ljubljana, 31. januarja 1936.

Leto XVI.

Gosp. finančni minister o povišanju zgradarine za nove hiše

Odkar je od 1. januarja 1933 stopilo v veljavo povišanje zgradarine za nove hiše, je naša organizacija podvzela prav vse mogoče korake, da se to nepričakovano povišanje zopet razveljavi in da lastniki novih hiš plačujejo zopet samo 3% zgradarino, kakor jim je bilo zasigurano z zakonom in v dekretih finančne uprave. Na naše stroške smo napravili proti tej obremenitvi pritožbe do najvišje instance, to je na državni svet. Nadalje smo predložili finančnemu ministrstvu stvarno utemeljene spomenice, v katerih smo dokazali veliko škodo splošnemu gospodarstvu in neopravičenost povišane obremenitve novih hiš. Vse to smo pojasnili našim članom in naročnikom na naših občnih zborih in sestankih kakor tudi z objavo dotičnih spomenic in resolucij v »Mojem domu«. Ker v finančni zakon o dvanajstih letih za l. 1935-36 ni bilo vnešeno obljubljenega znižanja zgradarine za nove hiše, smo naprosili slovenske poslance, da stavijo v finančnem odboru kakor tudi v narodni skupščini predlog za znižanje navedene zgradarine. Ta predlog so podpisali vsi slovenski poslanci, a stavljal ga je našo prošnjo ljubljanski poslanec g. nadsvetnik dr. Riko Fux.

Ker narodna skupščina stavljenega predloga ni sprejela, je g. poslanec dr. Fux na našo prošnjo vložil interpelacijo na finančnega ministra o znižanju zgradarine za nove hiše, na katero mu je poslal gospod finančni minister dr. Letica s pismom z dne 4. decembra 1935 šte. 44.515 naslednji odgovor:

Gospod poslanec!

Na Vašo interpelacijo o znižanju davka na nove hiše, katera mi je bila dostavljena s pismom g. predsednika Narodne skupščine šte. 5226 z dne 22. oktobra 1935 čast mi je Vam odgovoriti naslednje:

Istina je, da je z zakonom o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 v čl. 37 II. predvideno, da se nove zgradbe in novi deli obstoječih zgradb, postavljenih z odobritvijo gradbenih oblasti, plača namesto osnovnega in dopolnilnega davka samo 3%, t. j. 3 dinarje od 100 dinarjev čistega dohodka.

S to odredbo je zato veliko olajšanje za nove zgradbe, a vsekakor v nameri, da se povzdigne gradbena delavnost. V času, ko je bil donešen zakon o neposrednih davkih, a ž njimi tudi prejšnja odredba, so se državni dohodki, bodisi o posrednih ali neposrednih davkih predvidenih v državnih proračunih, ustvarjali brez posebnih težav. Med tem v letih 1932. in nadalje to ni bil več slučaj. Radi tega se je moral iskati nov vir državnih dohodkov. Tako je med drugim ostalim ravno z zakonom o naknadnih in izrednih kreditih v budžetu državnih stroškov in dohodkov za leto

1932-33 z dne 26. decembra 1932 l. vnešen specialni doprinos, a davčna stopnja iz čl. 37 II zakona o neposrednih davkih povišana je od 3% na 6% in na 12%. Razen prejšnjega razloga za povišanje te stopnje govorili so tudi ti-le razlogi: L. 1932. so vlagatelji in to večinoma večji, dvigali iz bank svoje vloge in so z dvignjenim denarjem špekulirali ter ga večinoma vlagali v postavitev novih zgradb, katere so kakor prej še naprej uživale veliko davčno olajšavo. Z dviganjem vlog so občutno prizadeli interesi državne blagajne, ker je država izgubila zaradi tega rentni davek, kateri se je plačeval na obresti od vlog, a z druge strani je dviganje vlog zadrževalo ostalo gospodarsko življenje znižujoč dohodke gospodarskih podjetij, katera so podvržena obdavčenju. Zaradi takega stanja država ni mogla ostati ravnodušna, temveč je morala nekaj podvzeti v zaščito svojih interesov. A kakor ena izmed odmer, podvzetih v tem cilju, je bilo povišanje davčne stopnje za novo postavljene zgradbe. No in kljub temu povišanju novo postavljene zgradbe uživajo v razmerju z ostalimi zgradbami še vedno izdatno olajšanje, ker namesto osnovnega in dopolnilnega davka znašajo 6% oziroma 12% davka od čistega dohodka, a razen tega so oproščene od plačevanja vseh samoupravnih davkov in doklad.

K znižanju davčne osnove za te zgradbe na prejšnji odstotek 3% bi se sedaj niti ne zamoglo pristopiti brez večje škode za državno kaso.

Sprejmite g. poslanec uverenje moje-ga odličnega spoštovanja

minister financ: Letica, l. r.

G. poslanec dr. Fux je s svojo znano postrežljivostjo nam takoj poslal odgovor finančnega ministra z mnenjem, da argumenti fin. ministra nimajo zadosti trdne podlage in da namerava v narodni skupščini ovreči ministrove razloge. Takoj smo zbrali potrebno gradivo in v številkah dokazali, da so razen Beograda zidali večinoma mali ljudje s prav majhnim lastnim kapitalom, katerih se ne more oškodovati, če so slučajno Beograjčani zidali večje stavbe z lastnim denarjem. A tudi take stavbe pridejo vedno v korist splošnemu gospodarstvu, ker ima pri tem zaslužka, razen stavbnega podjetnika še nad 20 raznih obrtnikov, s čemur se zmanjšuje brezposelnost, a končno bodo od vsake nove hiše dobile svoječasno država vso zgradarino in samoupravne oblasti razne davščine in doklade. Odgovor g. poslanca g. fin. ministru bomo svojčas priobčili. Danes pa mu že izrekamo pristržno zahvalo za ves trud in postrežljivost. Iz tega naj blagovolijo razvideti vsi lastniki novih hiš naše delo in prizadevanje za znižanje zgra-

darine, če tudi nas je kateri v svoji veliki zmoti zapustil in šel drugam, a je s tem škodoval največ sam sebi in zaradi, če tudi male razdvojenosti tudi vsem drugim lastnikom novih hiš.

Davčni dohodki v novem državnem proračunu za leto 1936/37

Ekspoze finančnega ministra

Neposredni davki

Neposredni davki so proračunani na 2299 milijonov Din, to je za 19 milijonov više ko v prejšnjem proračunu.

Dohodek od zemljarine je proračunan na 450 milijonov ali za 6 milijonov niže ko v sedanjem proračunu. Ves katastrski čisti dohodek se cenil na 5.024 milijonov dinarjev, ker se pa od tega dohodka odbije ena tretjina čistega dohodka od njiv in vinogradov na skalnatih tleh, se bo znižal znesek za odmero zemljarine na 3901 milijona Din, od katerega zneska pa je treba še odbiti davek od državnih posestev, razne oprostitve, neizterljive davke ter 10 odstotkov odbitka zaradi elementarnih ne-zgod, da bo dala zemljarina v enem letu le okoli 450 milijonov Din. Finančni minister naglašja v svojem ekspozeju, da je proračun glede zemljarine iskren in stvaren, ker je dejansko že znižan za 150 milijonov, kolikor bi zaradi znižanja cen in agrarne krize po računu prejšnjih let padel dohodek zemljarine.

Zgradarina bi morala dati po novem proračunu 270 milijonov Din, za 30 milijonov manj, ko v sedanjem proračunskem letu. To znižanje je posledica pocenitve stanovanj. Dočim je znašala osnova za zgradarino v l. 1933. 2521 milijonov Din, je znašala v l. 1934. le 2362 milijonov. Ker pa padajo najemnine še nadalje, se je odmeril dohodek od hišnih najemnin na samo 2200 milijonov Din in zato zgradarina za 30 milijonov dinarjev niže.

Dohodek na pridobnine je po novem proračunu ocenjen na 280 milijonov Din ali za 40 milijonov niže kakor v sedanjem proračunu. To znižanje je posledica odprave § 7. v davčni noveli iz leta 1934. Po sedanjih ugotovitvah bo znašala davčna osnova od pridobnine za l. 1935. okoli 2100 milijonov Din, kar bi odgovarjalo davčnemu dohodku v višini 294 milijonov Din. Ker pa se plačuje od pridobnine še posebni davčni dodatek, ki bo dal okoli 16 milijonov dinarjev, bi morala dati pridobnina 310 milijonov dinarjev. Ker pa se računa, da bo davka od pridobnine plačanega samo 90 odstotkov, je vnešena v proračun vsota 280 milijonov Din, ki je zato tudi realna.

Dohodek od rent je proračunan za 20 milijonov niže in naj bi dal samo 40 milijonov Din. Rentnina se plačuje od davč-

nega zavezanca neposredno ali pa posredno po dolžniku. V l. 1934. je dala retnina skupno 56 milijonov Din, zaradi uredbe o zaščiti kmeta ter gospodarske krize pa se ne more računati na višji dohodek od 40 milijonov Din.

Od davka na dobiček podjetij, zavezanih javnemu polaganju računov (družbeni davek) se računa skupno z davkom na dividende in latentne rezerve z dohodkom 190 milijonov Din. Iz istih razlogov kot rentnina je bil tudi ta dohodek znižan za 10 milijonov Din.

Uslužbenski davek je proračunan na 220 milijonov Din ali za 35 milijonov niže od dohodka v letošnjem letu. V l. 1934-35. je bilo plačano uslužbenskega davka od zasebnih nameštencev 131.6, od državnih pa 110 milijonov Din. Dohodki zasebnih nameštencev se niso dosti izpremenili in more se računati, da bodo plačali 130 milijonov Din uslužbenskega davka. Znatno pa so padli dohodki državnih nameštencev in zato ne bo dal uslužbenski davek več ko 220 milijonov Din.

Od davka na samce se pričakuje tudi v letošnjem letu dohodek 2 milijonov Din.

Obresti od zakasnelih plačil davkov so proračunani na 20 milijonov Din ali za 4 milijone niže.

Pri posebnih davkih in to zlasti od davka na poslovni promet se računa dohodek 660 milijonov dinarjev ali za 170 milijonov več ko v sedanjem letu. To povečanje prihaja predvsem iz tega, ker se tu računa na celotni dohodek tega davka iz vseh njegovih posebnih oblik. Davek pavšalistov je bil dosedaj izkazan skupno z davkom na poslovni promet. Dohodek pa bo večji tudi zaradi bolj učinkovite kontrole nad plačevanjem tega davka.

V l. 1934. je bilo plačano skupnega davka na carinarnicah od davčnih zavezanec, ki plačajo ta davek po knjigi doseženega prometa, 480 milijonov Din. V letu 1936. se ne more pričakovati manjše plačilo tega davka. — Po davčnih razporedih za l. 1934. je bil odmerjen ta davek davčnim zavezancem, ki ga plačujejo pavšalno na 153.2 milijona Din. Odmera 2odstotnega splošnega davka na poslovni promet v l. 1934. je dala 72 milijonov Din. V novem proračunskem letu se mora pričakovati isti uspeh, tudi če bi bilo plačano samo 80 odstotkov tega davka, ter bi se tako dobilo od pavšaliranega skupnega davka 122 milijonov Din, od 2-odstotnega skupnega davka na poslovni promet pa 58 milijonov Din, ali skupno s preje omenjenimi 480 milijoni 660 milijonov Din.

Vojnica bi dala po novem proračunu 7 milijonov dinarjev ali za 1 milijon manj ko po sedanjem proračunu. Od izrednega prispevka k uslužbenskemu davku se pričakuje 75 milijonov ali za 5 milijonov manj ko sedaj, in sicer zaradi znižanja plač ko tudi zaradi znižanja števila davčnih zavezancev, ker so sedaj delavci tega prispevka oproščeni.

Dohodek od zaostalih davkov se ceni na 85 milijonov Din kakor v prejšnjem proračunu.

Posredni davki

Dohodek od posrednih davkov je proračunan na 2.567.115.000 dinarjev ali za 12.115.000 dinarjev višje ko v sedanjem proračunu.

Trošarine

Od trošarin se pričakuje dohodek 827.5 milijonov Din ali za 27.500.000 Din več ko po sedanjem proračunu. Nekaj več naj bi dala pavšalirana trošarina, nekaj več trošarina na električni tok (okoli 12 milijonov Din) in nekaj več trošarina na špirit. Tudi trošarina na bencin je ocenjena za 12 milijonov više ko dosedaj.

Takse

Dohodek od taks je proračunan na 1039 milijonov Din ali za 66 milijonov niže ko po sedanjem proračunu. Splošne takse so znižane za 126, vozarinske pa za 60 milijonov Din. Glede tarif so predvideni večji, odnosno manjši dohodki le v neznatni meri z ozirom na dosežene dohodke v letu 1935. Znatno pa je znižan dohodek od šolnine (za 19.4 milijona Din) in za tramvaj-ske karte. Dohodek od prodaje kolkov in taksnih vrednotnic je predviden v višini prodanih kolkov v l. 1934-35.

Pri vozarinski taksi po tar. postavki 101. je predviden povišek na podlagi dohodkov od vozarine. Ti dohodki so izkazani v dohodkih železniškega ministrstva z 1917 milijoni Din. Proračun je izvršen na povprečni stopnji 15 odstotkov, kar bi dalo približno 280 milijonov Din. v l. 1934-35 je bilo doseženih 278.9 milijona dinarjev.

Carine

Dohodek od carin je proračunan na 700.6 milijonov Din ali za 50.6 milijona više ko v sedanjem proračunu. Ta povišek je proračunan na podlagi doseženih dohodkov v tekočem proračunskem letu. Padanje uvoza je ustavljeno, naša trgovinska bilanca pa je stalno aktivna.

Redni občni zbor Glavne Zveze

V nedeljo, dne 8. decembra l. l. dopoldne se je vršil v Zagrebu IX. redni zvezni zbor Glavne zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije. Zbor je otvoril podpredsednik Glavne zveze g. Ivan Frelih, pozdravil delegate raznih društev kakor tudi zastopnika policije. Predsedujoči je komemoriral tragično smrt blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, kakor tudi smrt pokojnega mnogoletnega predsednika polkovnika Juraja Čačkovića-Vrhovinskega.

Iz zбора je bil odposlan brzojavni pozdrav Nj. Vel. kralju Petru II. Na občnem zboru so bila zastopana skoro vsa včlanjena društva po enem ali več delegatih.

Poročilo o delovanju upravnega odbora je podal zboru tajnik Glavne zveze g. ing. Velimir Stiasni.

Njegovo poročilo se glasi: Osmi redni zvezni zbor se je vršil dne 8. septembra 1934 v Ljubljani. Temu zboru je predsedoval naš zaslužni in mnogoletni predsednik pokojni polkovnik Čačković, kateri je tri mesece potem po kratki in težki bolezni preminul. Na današnji dan, pred letom dni sestali so se ponovno predstavniki naših društev, da ne sklepajo o raznih vprašanjih hišne in zemljiške posesti, temveč, da izkažejo poslednjo čast svojemu pokojnemu in zaslužnemu predsedniku.

Zaradi smrti uglednega predsednika Čačkovića je prevzel predsedniške posle prvi podpredsednik g. Frelih Ivan ter je bil začetkom l. 1935. prenešen sedež zveze v Ljubljano. Dopisovanje z zveznimi društvi je opravljalo Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani, a sestavo vseh spomenic je izdelovalo tajništvo Društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu v sporazumu z g. podpredsednikom Frelihom iz Ljubljane.

Tekom leta 1934-35. so se vršile dve konferenci v Zagrebu in ena v Beogradu, kateri so prisostvovali zastopniki skoro vseh zveznih društev. Povodom beograjske konference so obiskali zastopniki zveznih društev pristojne ministre in intervenirali v vseh aktualnih vprašanjih, ki so važna za hišno in zemljiško posest.

Uprava Glavne zveze je odposlala v poslovnem letu 1934-35 mnogo predstavk, od katerih navajamo naslednje:

1. Povodom predloga davčne novele, da se odmera pridobnine vrši na podlagi najemnine za stanovanje in lokal obveznika pridobnine, poduzeti so bili koraki pri takratnem finančnem ministru, narodnih poslancih in senatorjih, toda kljub temu je bil § 7. v zakonjen, a vendar z velikimi izpremembami v korist davkoplačevalcem. Zaradi tega so pretrpeli posestniki hiš velike izgube, ker so se pričeli davčni obvezanci pridobnine preseljevati iz večjih poslovnih prostorov in stanovanj v manjša in cenejša, da se jim je po tem odmerila pridobnina nižje. A intervenirali in delali smo dalje in § 7. navedene novele je bil ukinjen s finančnim zakonom za leto 1935-36.

2. Nadalje se je zahtevalo, da se ukine § 9., zakona o naknadnih in izrednih kreditih od 23. decembra 1932, s katerim se je neopravičeno in protizakonito odvzelo z zakonom pridobljene pravice posestnikom hiš z davčnimi olajšavami. Onim drugim posestnikom novih hiš, kateri so dobili začasno popolno oprostitev plačila zgradarine, pa se je odvzela njihova v zakonu pridobljena pravica, ker se z unifikacijo davčne zakonodaje prišle zgradbe z oproščenjem plačevanja zgradarine pod 3% zgradarino. S § 9. odvzeta je posestnikom teh zgradb pravica do 3% zgradarine, ker je bila pretvorjena v 6%.

Do danes nam ni uspelo pri pristojnem ministru, da se posestnikom novih hiš vrne pridobljena pravica.

3. Glavna zveza je s posebno spomenico opozorila ministra financ na protizakonito odmero 6% zgradarine od dohodkov onih zgradb, ki so prišle pod odredbo člena 37/II, predzadnji odstavek, zakona o neposrednih davkih, a katera odredba je še danes v veljavi. V tem smislu je razsodilo upravno sodišče v Celju, da imajo hiše, zidane pred 1. januarjem 1929 plačati samo 3% zgradarino, a državni svet tozadevno še ni sklepal.

4. Povoljno je rešeno tolmačenje o davčni stopnji 6% oziroma 12% pri onih zgradbah, ki so padle pod obdačitev pred 31. decembrom 1931. a davčno olajšavo so zadobile po 31. decembru 1931. Te zgradbe spadajo pod 6% zgradarino, kakor je razsodil državni svet.

5. Z našimi intervencijami, predstavkami in članki v našem saveznem glasilu »Svojina« smo dosegli, da služijo kot dokaz dohodkov od zgradb pogodbe, sklenjene med posestniki in najemniki. Nadalje, da je ukinjena protizakonita praksa svobodnega odmerjanja dohodkov od zgradb s takozvanim sistemom parifikacije, kar se je že izvajalo zlasti pri davčnih upravah na področju Hrvatske, Slavonije, Dalmacije in Slovenije (v letih 1933. in 1934.), za časa bivšega ministra dr. Djordjevića. Kot dokazilo služi pogodba o najemu v § 3. davčne novele od 18. II. 1934.

6. Glavna zveza je povodom resolucij VIII. rednega zveznega zbora zahtevala:

- znižanje davčne stopnje od dohodka starih zgradb;
- spremembo stopnjujočega se ključa za dopolnilni davek;
- znižanje raznih taks, katere posebno obremenjujejo hišne in zemljiške posestnike.

7. Glavna Zveza je s svojo predstavko zahtevala ukinjenje prisilnega zbiranja podatkov od najemnikov za tkzv. spisek najemnikov in podnajemnikov, katere podatke je zahtevalo od hišnih posestnikov ministrstvo financ na temelju čl. 108. zakona o neposrednih davkih. V predstavi smo poudarjali, da so z zbiranjem teh podatkov združene velike težave pri najemnikih. Nadalje je v predstavi bilo rečeno, da so te podatke dolžne zbirati občine

same na temelju čl. 110. zakona o neposrednih davkih, drugače pa so ti spiski nepotrebni.

8. Uprava Glavne zveze je posvetila še posebno pozornost važnemu vprašanju razdolženja lastnikov hiš — dolžnikov. V tem vprašanju se je nešteto krat interveniralo po predstavnikih Glavne zveze in zastopnikih vseh zveznih društev. Zatem je večkrat tudi interveniralo beograjsko udruženje pri Državni hipotekarni banki. Zahtevali smo enako zaščito kot jo že imajo denarni zavodi in kmetje. Pred vsem smo zahtevali:

a) da se zabrani prodaja nepremičnin na dražbah;

b) da se zabrani denarnim zavodom, ki so pod zaščito prisilno izterjavanje dolgov pri onih posestnikih-dolžnikih, kateri so redno plačevali pogojene obresti;

c) da se z uredbo uvede odplačevanje dolgov z vložnimi knjižicami;

d) da se znižajo obresti, posebno pri zaščitnih denarnih zavodih in onih zavodih, kateri so dobili podaljšanje roka za plačilo tako, da aktivna obrestna mera ne more biti v nobenem primeru večja kot 2% nad pasivno obrestno mero in

e) da se podaljša rok za odplačilo dolga na ta način, da se lastnikom hiš-dolžnikom omogoči odplačevanje dolgov v obrokih, kateri bi odgovarjali dohodkom njihovih hiš.

Nekaj teh naših zahtev je predvidenih v najnovejši uredbi o zaščiti denarnih zavodov in v uredbi o maksimiranju obresti. Dovoljeno je odplačilo dolgov z vložnimi knjižicami v višini do 50% s tem, da se ima ostalih 50% plačati v gotovini. Naravno je, da je tudi to za današnji čas neizvedljivo, ker dolžnikom ni mogoče dobiti gotovine s povoljnimi obrestmi in odplačilom.

Nadalje je obrestna mera maksimirana za denarne zavode z 10%, a za privatnike z 8%, pa tudi ta postopek je za 50% previsok z ozirom na padanje cen vseh proizvodov in padanje najemnin.

Ravnotako je tudi Državna hipotekarna banka dala svojim dolžnikom olajšave in sicer: obrestna mera je znižana na 7% za one dolžnike, kateri so redno zadostili svojim obveznostim, a rok odplačila dolga je podaljšan na največ 30 let.

9. Poleg tega je uprava intervenirala v mnogih drugih važnih vprašanjih: poslana je tudi predstavka gosp. ministru financ zaradi oddaje zgradarinskih prijav za leto 1936., zahtevalo se je znižanje mnogih taks v takсни tarifi itd. itd.

Upravi Glavne zveze bi se ne moglo ničesar ugovarjati iz razloga, ker ni niti eno zvezno društvo izpolnilo svoje članske dolžnosti: plačilo članarine; vse delo in materialne izdatke je nosilo Društvo kučevlasnika i zemljoposjednika v Zagrebu in Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Znano nam je, da nam je tudi za leto 1934/35 Društvo kučevlasnika i zemljoposjednika v Zagrebu odstopilo prostor v svojem glasilu »Svojina« ter je »Svojino« redno pošiljalo vsem podrejenim faktorjem. S članki v »Svojini« smo dosegli, da so mnoga vprašanja povoljno rešena, tako so izdane naredbe ministrstva financ, s katerimi se nalaga podrejenim davčnim oblastem, da pravočasno rešujejo pritožbe proti odmeri zgradarine, odpise za prazna stanovanja in lokale itd.

Predsedujoči podpredsednik Frelih Ivan je k tajnikovemu poročilu podal obširnejše pojasnilo o napravljanih osebnih intervencijah v raznih ministrstvih kakor tudi pri gg. narodnih poslancih in senatorjih. Zlasti je omenjal razgovor z gospodom načelnikom za direktne davke dr. Sladovičem, ki je kazal največjo uvidev-

nost za znižanje in ureditev davčnih bremen za hišno posest. Nato je dal tajnikovo poročilo v razpravo, v katero so posegli razni delegati in stavili primerne predloge in nasvete. Poročilo je bilo končno soglasno odobreno.

Ker je poslevodeči podpredsednik Frelih že vnaprej izjavil, da mesto predsednika Glavne zveze nikakor ne bi zamogel sprejeti, je bil za predsednika Glavne zveze soglasno izvoljen g. Mirko Košutić, predsednik Društva hišnih in zemljiških posestnikov v Zagrebu in odvetnik v Zagrebu. Izvoljeni novi predsednik se je zahvalil za soglasno izvolitev ter je imel pri tem daljši pozdravni govor, v katerem je razvijal program za bodoče delo Glavne zveze, kakor tudi za razširitev organizacije hišnih posestnikov po vsej kraljevini.

Nato so bile predlagane in soglasno sprejete naslednje

resolucije:

I.

Zaradi denarnih težav, v katerih se nahajajo lastniki hiš — dolžniki v vsej državi, z ozirom na padanje dohodkov od zgradb, se prosi kraljevska vlada:

1. da tudi pri nas stopijo v veljavo razdolžitve hipotekarnih dolžnikov, kakor je to napravila za kmetovalce, a napram postopku v drugih državah, kakor n. pr. v Bolgarski, Romuniji, Madžarski, Poljski i. dr.;

2. da v interesu našega narodnega gospodarstva hitro podvzame nujne korake, kako bi se zamrznjeni kapital privedel v promet, da bi na ta način oživela gospodarska delavnost.

II.

Prosi se g. minister financ, da predvidi v finančnem zakonu za leto 1936/37. naslednja olajšanja v cilju saniranja narodnega gospodarstva:

1. da se zniža davčna stopnja zgradarine od 12 na 10%, in ravno tako stopnjujoča se stopnja dopolnilnega davka, da ne bo večja od one, ki velja za zemljarino;

2. da se vrne lastnikom novih zgradb z zakonom pridobljena in priznana jim pravica, t. j., da se davčna stopnja na donos od novih hiš zniža od sedanjih 6 in 12% na 3%, kakor je to predpisoval člen 37/II zakona o neposrednih davkih z dne 8 II. 1928;

3. da se izpopolni točka 2. čl. 34. zakona o neposrednih davkih s tem, da zamo-rejo hišni posestniki ocenjevati lastna stanovanja ali lokale za 30% nižje od najemnine, ki bi se dosegla, če bi se hoteli ti prostori oddati v najem;

4. da se popolnoma izpusti točka 4. čl. 34. ki je v zvezi s točko 1. istega člena. zakona o neposrednih davkih;

5. da se točka 1. čl. 36. zakona o neposrednih davkih spremeni in se glasi: »za stroške za vzdržavanje, upravo in amortizacijo zgradb odbije se 30%, 35% in 40% od skupne letne bruto najemnine«;

6. da se kot odbitna postavka pri odmeri davčne osnove za zgradarino vzame v poštev tudi faktično plačane obresti hipotekarnih dolgov (to se zahteva zaradi davčne preobremenjenosti hišnih posestnikov-dolžnikov);

7. da se spremeni odstavek 3. in 6. čl. 40. zakona o neposrednih davkih in da se glasi: »odpisuje se osnovni davek tudi takrat, kadar se prijavljena najemnina ne more izterjati niti potom sodišča, brez ozi- ra na davčno leto«;

8. da se ukine rubežen in zaplenitev najemnin za dolžno zgradarino in samoupravne doklade in davke pri onih hišnih posestnikih, katerim se je z nepravilno — parifikacijo — povišala davčna osnova, a vložena pritožba proti odmeri še ni rešena v predpisanem roku;

9. da se ukine plačilo opominjevalnih stroškov za izvedbo nabiranja za dolžne davke, zlasti pa za samoupravne davščine in davke, a odstotek za dolžni davek naj se zniža na 2%;

10. da se nadalje omogoči znižanje obrestne mere pri privatnikih in olajšajo bremena hišnih posestnikov, se predlaga znižanje davčne stopnje na rente na najnižji odstotek in da se zabrani nalagati samoupravne doklade, na to davčno obliko;

11. da se ukinejo pristojbine na prijave za prazna stanovanja ali lokale zaradi odpisa zgradarine in samoupravnih doklad;

12. Da se čimprej donese zakon o financiranju samoupravnih institutov ter se označijo odredbe: a) o razdelitvi prava dohodkov od strani države med banovinami in občinami; b) ter dotacije države samoupravnim institutom za one posle, ki jih vrše v svojem delokrogu (policija, šole itd.);

13. da se ob prilikah odobrenja banovinskih in občinskih proračunov doslovno drži danih navodil o sestavi proračuna ter da se ne odobre oni proračuni, ki kljub postojećih prepovedi predvidevajo nove davke, trošarine in pristojbine, ali obstoječe povišujejo.

III.

Zatem je bila donešena resolucija o spremembah in dopolnitvah taksne tarife. Zahtevana so znižanja nekih pristojbin (taks), in to napram zahtevi vnešeni v predstavljeni g. ministru financ.

IV.

Ugotavlja se, da davčni zavezanci niso zadostno zastopani v mestnih zastopstvih, zato se naproša g. minister za notranja dela, da čimprej razpiše svobodne volitve za mestna zastopstva, a sedaj, da se v sedanja zastopstva delegira primerno število mestnih zastopnikov, in to iz organizacij hišnih in zemljiških posestnikov.

V.

Naproša se g. minister pravde:

1. da predloži narodnima predstavništvoma novelizacijo zakonitih predpisov glede uporabnih pogodb, napram katerim bi se postopek še bolj poenostavil in skrajšal ter onemogočil dolgotrajno postopanje odpovedi; v katerem času najemniki ne plačajo redno dogovorjene najemnine;

2. da se takoj dovoli založni popis po § 1101. občega državlanskega zakona ali sekvestracija ali transferacija popisanih stvari, katerih bi najemniki ne smeli odstraniti.

VI.

Prosi se g. minister trgovine in industrije, da novelira zakonsko odredbo § 92, točka 2. zakona o obrtih s tem, da se ukine rajoniranje dimnikarske obrti, a lastnikom hiš omogoči prostovoljno izbiranje koncezioniranih dimnikarjev.

Občni zbor Društva hišnih posestnikov v Mariboru

V spodnji veliki dvorani pri »Orlu« je bil v nedeljo, dne 26. januarja t. l., dopoldne redni občni zbor Društva hišnih posestnikov za Maribor in okolico. Za občni zbor je bilo med mariborskimi hišnimi posestniki veliko zanimanje, udeležili pa so se ga tudi zastopniki Društva hišnih posestnikov iz Studencev in predsednik pokrajinske zveze g. Frelih iz Ljubljane. Otvoril in vodil pa je občni zbor predsednik društva g. Otmar Meglič. Njegovemu pozdravnemu nagovoru so sledila takoj poročila posameznih društvenih funkcijonarjev.

Iz tajnikovega poročila g. dr. Vilka Marina posnemamo, da je društvo v preteklem poslovnem letu obravnavalo razna vprašanja v zaščito in korist hišne posesti. Poslalo je na merodajna mesta več spomenic za znižanje občinskih davščin, za znižanje doklad na državne davke, za znižanje zamudnih obresti, za dovolitev odplačevanja davčnih zaostankov, kakor tudi spomenice glede novega mestnega proračuna, ki je skoro za milijon dinarjev višji od lanskega. Ker je mestni svet mariborski spomenico glede proračuna zavrnil, je društvo poslalo opozorilo in prošnjo finančnemu ministru, naj vrne proračun mestnemu svetu v revizijo odnosno ponovno sklepanje. Prav tako je društvo v raznih spomenicah naglašalo krivičnost davščin na nezazidane parcele in doseglo, da bo občina vsak posamezni primer obravnavala posebej, da bo dovoljevala tudi dolgoročne brezobrestne obroke, šibkejšim pa se bo lahko odpisalo. Tudi je društvo pismeno sporočilo mestnemu poglavarstvu, naj se iz gospodarskega vidika adaptacija gradu preloži na ugodnejši čas in naj se zaenkrat oddajo stanovanja in poslovni prostori v najem. Nadalje se je društvo pritožilo zaradi trdot in deloma nezakonitosti novega pravilnika o napravi in vzdrževanju trotoarjev. Društvo šteje 849 članov. Ob zaključku je tajnik ponovno apeliral na vse, ki stoje ob strani, naj se včlanijo, ker bo le na ta način mogoče, uspešno braniti pravice in koristi hišne posesti.

Blagajniško poročilo je podal g. Makso Merčun. Blagajniško stanje je ugodno in se je tudi proračun za novo poslovno leto sprejel soglasno. Prav tako soglasno in z odobravanjem je bila izrečena razrešnica celokupnemu odboru. Sledile so nato volitve društvenega odbora in je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog, naj vodi društvo tudi v novem poslovnem letu stari odbor. Izvoljeni so bili za predsednika Otmar Meglič, za podpredsednika Hinko Sax, za blagajnika Makso Merčun, za tajnika dr. Vilko Marin, za odbornike pa: Leopold Barta, Alojz Filipič, Ivan Kovačič, Jakob Lah, dr. Ferdo Lašič, Vinko Lašič, Anton Poš, namesto Albina Novaka, ki je sam odstopil, pa šolski upravitelj Lukman, kot zastopnik posestnikov novih hiš. — Na predsednikov predlog je bil izvoljen za častnega člana g. Leopold Barta, ki se uspešno udeležuje v društvu že 25 let. Tudi je zasluga g. Barte, da se je pri društvu ustanovil gradbeni fond.

Pri raznoterostih se je razvila stvarna in dolgotrajna debata o občinskem gospodarstvu. Hišni posestniki in z njimi trgovci, gostilničarji in obrtniki imajo pravico kritike, saj so oni glavni vir vseh dohodkov občinske uprave. Nimajo pa samo pravice kritike, marveč prvenstveno pravico sodelovanja in soodločevanja pri vseh gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanjih. Mariborski hišni posestniki predpostavljajo, da tvorijo davkoplačevalci mestno občino in da je občinski aparat tisti organ, ki mora gospodariti in upravljati s skupnim premoženjem skupnosti v korist in na predek.

Mariborski hišni posestniki so prvi, ki si želijo urejenega mesta, urejenih ulic in cest, urejenih trotoarjev, javnih prostorov in nasadov. Predpostavljajo pa, da mora imeti tisti, ki izpolnjuje želje in potrebe celokupnega meščanstva srce in razumevanje pri izdelovanju takih načrtov. Krojitev zunanje podobe mesta Maribora, regulacijski načrti, ureditev javnih prostorov, ulic in cest niso zadeva samo mestnega gradbenega urada, marveč prvenstvena zadeva vsega meščanstva, zadeva mestnih davkoplačevalcev.

Prav tako ostro so mariborski hišni posestniki nastopili proti sklepu mestnega

sveta za novo najetje posojila v znesku 1.600.000 Din. Iz sejnih zapisnikov je razvidno, da je nameravala občina s sedemmilijonskim posojilom zgraditi obe šoli v magdalenskem okraju in še otroško zavetišče. Ker pa se je mestni gradbeni urad, ki je izdelal načrte in proračune za nove šole zakalkuliral, ne bo sedem milijonsko posojilo zadostno niti za obe šoli. Hišni posestniki menijo, da bi bil moral mestni svet, ko je obravnaval vprašanje novega posojila, odrediti temeljito preiskavo, kdo je zakrivil tako nestrokovnjaško in tako površno in malomarno kalkulacijo, ki je naložila mariborskim davkoplačevalcem novo veliko nepotrebno breme, ter proti krivcem najstrožje postopati.

Obširno poročilo o delovanju Centrale in pokrajinske organizacije je podal nato predsednik g. Frelj iz Ljubljane. Posebej pa je pohvalil solidarnost mariborskih hišnih posestnikov.

Dasiravno imajo mariborski posestniki novih hiš manjše ugodnosti in večja bremena kakor ljubljanski, vendar so uvideli potrebo skupnega društva hišnih posestnikov, zavedajoč se pri tem, da samo v močni in enotni organizaciji zamorejo doseči uspeh. Vsaka razcepljenost bi oslabilo moč društva, jemala ugled društvu ter motila poslovanje kakor tudi zadovoljive inetrvenije. Za temeljita izvajanja se je predsednik Meglič zveznemu predsedniku toplo zahvalil.

Živahna debata se je razvila pri poročilu predsednika g. Megliča o nameravani ustanovitvi zadruga, ki naj bi zgradila med Bergovo hišo in državnim mostom nekakšen »Meščanski dom« in moderno tržnico. Zopet so padale ostre besede na račun občine, ki se doslej še niti ni lotila prepotrebne vprašanja moderne tržnice v Mariboru. Privatna inicijativa mariborskih hišnih posestnikov, v kateri se zrceli prebujenje prave lokalnopatriotične zavesti in čuta, je morala poklicati v življenje tako važen problem nove tržnice v Mariboru. V kratkem času je bil podpisan že prvi milijon deležev. Debatirali so številni govorniki, med njimi podpredsednik g. Sax, tajnik Trgovskega združenja g. Skaza in gošpod Konrad Šnuderl.

Po končanem dnevnem redu se je predsednik zahvalil za obilno udeležbo ter zaključil lepo uspeli občni zbor, ki je pokazal popolno solidarnost vseh mariborskih hišnih posestnikov.

Doigovi banovin

Iz pregleda, ki ga je izdalo finančno ministrstvo za leto 1933, je razvidno, da so banovine najele doslej (seveda so pri tem vpoštevani tudi dolgovi, ki so jih prevzele banovine), 100 posojil in sicer v nominalnem znesku 243.4 milj. Din. Od tega zneska so stvarno prejele 218.9 milij. Din. Ostanek posojil pa je znašal konec leta 1933 179.8 milij. Leta 1930. je znašal ostanek, torej faktučna zadolžitev banovin 142.8 milij. V teku treh let se je torej zadolžitev banovin povečala za 37.0 milij., istočasno pa je vsa zadolžitev samoupravnih teles (vaških in mestnih občin ter cestnih odborov ter banovin narasla od 1543.24 milij. na 1878.24 milij. dinarjev. Večji del tega povečanja je odpadlo na mesto Beograd, čigar dolgovi so se v omenjenem razdobju povečali od 452.04 na 546.3 milij. Din. Relativno največji prirastek pa izkazujejo od 1930 do 1933 dolgovi kmetijskih občin v Sloveniji, ki so se več kot podvojili, dalje dolgovi kmetijskih občin v primorski banovini, v mestih drinske in donavske banovine, kjer so se tudi podvojili.

Po banovinah se razdele dolgovi v milijonih dinarjev:

	1930	1933
dravska	41.6	50.6
savska	5.4	21.6

vrbska	41.6	38.8
primorska	0.8	0.6
drinska	23.4	23.2
zetska	17.5	22.2
donavska	8.7	6.1
moravska	3.7	13.7
vardarska	—	3.0

Največ so banovine dolžne Državni hipotekarni banki in sicer 105.0 milij. ali 58.4% vseh dolgov, na drugem mestu kot upnik banovinske samoupravne hranilnice z zneskom 70.2 milij. Din. Dolgovi dravske banovine so bili narejeni predvsem pri regulativnih hranilnicah 46.6 milij., nadalje pri zasebnih domačih denarnih zavodih 1.66 milij. dinarjev itd.

Zanimiva je tudi razdelitev posojil po času, kdaj so bila najeta. Tako se datira 24.5 milij. Din banovinskih posojil v vsej državi izpred 1. decembra 1918, 83.14 milijonov Din pa jih je bilo najetih leta 1930, 1931 17.5, 1932 3.8 in 1933 13.76 milij. Din. Banovinska posojila pri nas se razdele sledeče: od 1924—1928 5.05, leta 1929 15.47, 1930 20.6, 1931 7.83 in 1932 1.66 milijonov Din.

Pregled o obrestni meri banovinskih posojil nam kaže, da so banovine po stanju koncem leta 1933 imele največ posojil po obrestni meri med 8—11%. V dravski banovini je bila obrestna mera pri vsoti 39.8 milij. 8—9%.

Banovinska posojila so večinoma dolgoročna. Naša banovina jih je imela za 31.67 milij. od 10 do 25 let, 16.5 milij. pa za 1 leto ali v tekočem računu.

Po namenu so banovinska posojila v vsej državi služila predvsem za kulturno-socialne investicije, zgradbo banskih palač in ureditev mest. Od posojil dravske banovine odpade 33.44 milij. Din za ureditve mest, pri tem so najbrž mišljene razne investicije, nadalje je banovina 13.55 milijonov posojil porabila za tako zvane kulturno-socialne investicije.

Anuitetna služba je zahtevala za banovinska posojila leta 1933, 23.1 milij. Din. V dravski banovini je zahtevala leta 1933 4.44 milij. za obresti in 4.8 milij. za amortizacijo, torej skupno 9.24 milij. dinarjev, dočim so znašali izdatki za anuitete leta 1930, 4.8 milij. Din.

Končno podajamo še pregled o obremenitvi prebivalstva po banovinskih posojilih. Na podlagi prebivalstva 1.086.072 dne 31. decembra 1933 je torej prišlo na 1 prebivalca 46.61 Din banovinskih posojil v naši banovini, dočim je znašalo povprečje za vso državo 12.95 Din. Velika je obremenitev tudi v vrbski banovini s 36.43 Din in v zetski banovini z 22.65 Din. Če preračunamo obremenitev prebivalstva z anuitetami, potem dobimo za našo banovino znesek 8.51 Din letno, za vrbsko 4.40 Din, za zetsko pa 2.40 Din itd., dočim znaša povprečje za vso državo 1.66 Din letno.

Člani reklamacijskega odbora v Novem mestu

Trgovina: člana: Povh Joško, trgovec v Novem mestu, Grosek Ivan, trgovec v Trebnjem, namestnika: Šircelj Srečko, trgovec v Mokronogu, Koren Peter, trgovec v Črnomlju. — Obrt: člana Windischer Josip, mesar v Novem mestu, Grahek Anton, pek v Črnomlju, namestnika: Midorfer Alojz, krojač v Novem mestu, Lenarčič Ivan, krojač v Ponikvah pri Dobrem polju. — Industrija: Povh Joško, industrijalec v Novem mestu in Rus Ivan, industrijalec v Loškem potoku, namestnika Jakil Niko, industrijalec v Boštanju ob Savi in Rudež Marko, industrijalec v Ribnici. — Gostinstvo: člana: Recelj Janko, gostilničar v Št. Jerneju in Bukovec Nace, hotelir v Trebnjem, namestnika: Bračka Janko, gostilničar v Metliki in Lovšin Rudolf, gostilničar v Sodražici.